

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण)
अधिनियम, २०१५ अन्वये गठित बाल न्याय
निधीच्या कार्यपद्धतीविषयक निकष निश्चित
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राबानि-२०१६/प्र.क्र.१९७/का-३,
नविन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक - ०५ डिसेंबर, २०१८.

- वाचा-** १) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.राबानि-२००३/प्र.क्र.१००/का-३,
दिनांक ३१.१२.२००५.
२) बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५
३) महाराष्ट्र बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८
४) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.राबानि-२०१६/प्र.क्र.१९७/का-३,
दिनांक २८.०६.२०१८.

प्रस्तावना :-

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २००० व महाराष्ट्र बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २००२ मधील तरतूदीनुसार राज्य बाल निधी स्थापन करण्यात आला होता व महिला व बाल विकास विभागाच्या दिनांक ३१ डिसेंबर, २००५ च्या शासन निर्णयान्वये या निधीस वैधानिक स्वरूप देण्यासाठी व्यवस्थापन मंडळ गठीत करण्यात आले होते.

तथापि, बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २००० अधिक्रमित करण्यात येऊन बाल न्याय अधिनियम, २०१५ कार्यान्वित करण्यात आला आहे. सदर अधिनियमाच्या अंमलबजावणीसाठी महाराष्ट्र राज्य बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) नियम, २०१८ लागू करण्यात आले आहेत. त्यानुसार बाल न्याय अधिनियम, २००० अन्वये स्थापन करण्यात आलेला राज्य बाल निधी आणि व्यवस्थापन मंडळ व्यपगत झाले आहे. बाल न्याय अधिनियम, २०१५ च्या कलम १०५ व महाराष्ट्र राज्य बाल न्याय नियम, २०१८ मधील नियम ८५ अन्वये प्रत्येक राज्याने “राज्य बाल निधी” या नावाने किंवा राज्यास योग्य वाटेल अशा नावाने राज्य बाल निधी निर्माण करण्याबाबत तरतुद आहे. त्यानुसार महिला व बाल विकास विभागाच्या दिनांक २८.०६.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य बाल निधीचे नामाभिधान बाल न्याय अधिनियम, २०१५ अंतर्गत गठित केलेला “बाल न्याय निधी” असे करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर बाल न्याय निधीच्या कार्यपद्धतीबाबत निकष निश्चित करणेबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

उपरोक्त संदर्भाधीन क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये गठित “बाल न्याय निधी” च्या कार्यपद्धतीबाबत पुढीलप्रमाणे अटी व शर्ती निश्चित करण्यात येत आहेत.

१. सदर “बाल न्याय निधी” करीता समाजातील व्यक्तिकडून वैयक्तिकरीत्या, सामाजिक संस्था व सामुहिक सामाजिक जबाबदारी अंतर्गत (CSR) देणग्या, ऐच्छिक अंशदाने, वर्गण्या किंवा निधी

स्विकारता येईल, मग ते कोणत्याही विनिर्दिष्ट प्रयोजनाकरिता असेल किंवा नसेल, आणि तशी रक्कम राज्य बालनिधीत थेट जमा केली जाईल.

२. “बाल न्याय निधी”साठी RTGS/NEFT किंवा इतर ऑनलाईन मार्गाद्वारे निधी स्विकारणे अनुज्ञेय राहिल. मात्र एखाद्या वादग्रस्त व्यक्ती/संस्थांकडून निधी स्वीकारण्यात येत नाही याची दक्षता घेण्यात येईल.
३. सदर “बाल न्याय निधी”करीता रोख स्वरूपात कोणतीही देणगी स्वीकारता येणार नाही.
४. सदर “बाल न्याय निधी”करीता शासनाकडून देखील स्वतंत्ररित्या तरतूद करण्यात येईल.
५. “बाल न्याय निधी”साठी आवश्यकतेनुसार दरवर्षी अर्थसंकल्पीय तरतूद प्रस्तावित करण्याची आयुक्त, महिला व बाल विकास यांनी दक्षता घ्यावी.
६. “बाल न्याय निधी”साठी ऐच्छिक देणगी, वर्गणी व सहभागित्व याद्वारे निधी प्राप्त करणेसाठी उपायुक्त (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांचेकडून इच्छूकांना माहिती उपलब्ध करून देण्यात येईल.
७. “बाल न्याय निधी”साठी ऐच्छिक देणगी, वर्गणी व सहभागित्व याद्वारे प्राप्त निधीचे दरवर्षी लेखापरीक्षण करण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२०६१३१३५५६६३० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स्मिता निवतकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल, यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई.
- ३) मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ. मुंबई.
- ४) मा. सभापती/ उपसभापती विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ. मुंबई.
- ५) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ. मुंबई.
- ६) मा. मंत्री (म व बा वि) / राज्यमंत्री (म व बा वि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) महाअधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १०) महाप्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई.

- ११) महाप्रबंधक, लोकायुक्त व उप लोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल १, महाराष्ट्र राज्य (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई.
- १३) महालेखापाल २, महाराष्ट्र राज्य, (लेखापरिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) नागपूर.
- १४) सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- १५) आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे.
- १६) सर्व निबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ, नागपूर/औरंगाबाद
- १७) सर्व जिल्हा न्यायाधीश, जिल्हा न्यायालय.
- १८) सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुंबई/नागपूर/औरंगाबाद.
- १९) सचिव, महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, वरळी, मुंबई.
- २०) सर्व सह/उप सचिव, अवर सचिव, कक्ष अधिकारी, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २१) सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास.
- २२) सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी.
- २३) निवड नस्ती / का.०३.